מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין ט.

משוכה. משמע רחוקה היא מן הכתלים: **או תלויה.** שאין רחשיה מונחים על גבי הכתלים אלא תלויה באויר שקצרה משתי רוחותיה וכגון שנעץ קנה כל שהוא באמצע פתח המבוי ונתן על גבו את הקורה כזה: רבן שמעון סבירא ליה בכל דוכתא פחות מד' כלבוד דמי:

משוכה מבחוץ. שנמשכה לחוץ רשות הרבים כגון שאי בעיין דלעיל (ח:) דשמי ירידות: **תלויה מבפנים.** שקצרה משתי רוחות ואינה מגעת לכתלים אלא נתלית באויר ואמרינן לבוד להאריך רחשיה: **אידי ואידי מבפנים.** ותרוייהו בקורה קצרה עסקינן: **משוכה מרוח אחת.** רחשה אחד על הכותל ורחשה השני אינו מגיע לכותל שבנגדו: **רב אשי אמר.** משום ג' רוחות לא איצטריכא ליה דכיון דתנא משוכה מרוח אחת הוא הדין משתי רוחות אלא חדא קתני משוכה והיא תלויה שקצרה היא מהגיע לכתלים ועוד שתלויה היא למעלה מגובה כותלי המבוי: **והיכי דמי**

כגון שנעץ שתי יתידות עקומות על גבי כ' כותלי מבוי. ועקימותיהן טוטות זו כלפי זו להיותן סניף להאריך הקורה משני ידיה כשתתן עליהם והם עצמם אינם רחויות להכשר קורה שאין בהן רוחב טפח כשיעור הכשר קורה דמתניתין: **ואין בעקומותיהן שלשה.** ואיכא למימר לבוד מרחשי הקורה ולכתלים ואין בגובהן של יתידות ממעל לכתלים שלשה טפחים דאי הוה בגובהן שלשה טפחים הוה מיפסקא דקורה על גבי כתלים בעינן אבל השתא בפחות משלשה אמרינן חבוט חבוט השפל כאילו מונחת על הכותל: **לבוד.** לשון סניף להאריך וכלע"ז אפס"ט: **נידון ככרמלית.** ואסור לטלטל שם: **מסתברא מילתיה דרבי יוחנן.** דאמר פוק תני לברא אלא מותר הוא אמתת קורה קאמר ליה דקסבר חודו החיצון יורד וסותם: **אבל בין לחיים.** במבוי שאין שם קורה מודה דאסור: **מקום שאין בו ד' על ד'.** עומד בין רשות הרבים לרשות היחיד הואיל וליכא מקום חשוב לתו רשות בתנאי נפשיה הוא ובטיל להכא ולהכא והיינו מקום פטור: **לכתף עליו.** משאות: **וכלבד שלא יחליפו.** דלא ליתרו דקא מעייל מרשות הרבים לרשות היחיד ואתי למישרי הוצאה בשבת. וכין לחיים נמי אפילו חשבת ליה מקום בפני עצמו בטל להכא ולהכא ושרי: **כגבוה שלשה.** דמינכרא אבל בין לחיים דלא מינכרא דוכתא לי שריית לטלטל התם אתי להחליף ולאפוקי לרשות הרבים: **חוץ הפתח.** כגון מבוי שיש פינמין רחבים לפתחו מכאן ומכאן והן הן לחיים שלו צריך להעמיד לחי אחר מבחוץ אם יצלה להשתמש בין הפינמין: **דאיכא בהו מרבעה.** כרוחב הפינמין במשך המבוי דבל ד' רשות בתנאי נפשיה היא וכרמלית היא ומדרבנן אסורה: **לכרמלית.** לבקעה דשייך ומלטרף למינו שמולה לו: **יציבא.** אזרחי: **מצא.** כרמלית שבין לחיים שלא היה בו שיעור כרמלית: **אם מינו.** שמולה לו: **וניעור.** נתחזק על ידי מינו וניעור משנתו שהיה בתחלה בטל אצל שאינו מינו. ודוגמתו בבכורות (ד' כב.) טומאה שבטלה וחזרה וניעורה: אבל פחות לרשות הרבים שלא זה מינו ולא זה מינו ולכאן וכאן בטלה: **ואם לא תסברא דבין לחייס. ר' יוחנן אמור: והאמר ר' יוחנן מבוי שרצפו בלחייס.** שאין בין לחי ללחי ד' אבל יש ביניהן ג': **כאנו למחלוקת רבן שמעון ורבנן.** דאיכלנו לעיל בתשלשה ועד ד' אי אמרינן לבוד אי לא מאותו מחלוקת אנו למידין שאף בהכשר מבוי זה יש מחלוקת ביניהן. ורבי יוחנן לא מפרש מילתיה והשתא קא מפרש רב הונא בריה דרב יהושע דעל כרחיך הא דקאמר רבי יוחנן דשייכא פלוגתא דרבן שמעון ורבנן הכא לא משכחת לה אלא בתשמיש שבנגד הלחייס לדרבן שמעון הוי כולהו כחד לחי ואין משתמש במבוי אלא עד חודו הפנימי של לחי הפנימי אבל משם ולחוץ הוי בין לחייס ואסור ולרבנן לא הוי כחד לחי וכלחי החיצון משתרי מבוי ומותר להשתמש בכל המבוי עד חודו הפנימי של חיצון דכנגד חיצון לחודיה הוי בין לחייס. אלמא לרבי יוחנן בין לחייס אסור דאי בין לחייס לרבי יוחנן מותר מאי שייכא פלוגתייהו דרבן שמעון ורבנן להכא בין הוי כולהו כחד בין לא הוי כולהו כחד כנגד כולם הוא משתמש:

רב

משוכה או תלויה [6]א**פחות מג' אין צריך להביא קורה אחרת ג' צריך להביא קורה אחרת** [7]**רשב"ג אומר פחות מד' אין צריך להביא קורה אחרת ד' צריך להביא קורה אחרת מאי לאו משוכה מבחוץ ותלויה מבפנים לא אידי ואידי מבפנים משוכה מרוח אחת ותלויה משתי רוחות** [8]**מהו דתימא מרוח אחת אמרינן לבוד משתי רוחות לא אמרינן לבוד קמ"ל רב אשי אמר משוכה והיא תלויה והיכי דמי** [9]**כגון שנעץ שתי יתידות עקומות על שני כותלי מבוי שאין בגובהן ג' ואין בעקמומיתן ג' מהו דתימא או** [10]**לבוד אמרינן או חבוט אמרינן לבוד וחבוט לא אמרינן קמ"ל תני ר' זכאי קמיה דר' יוחנן בין לחיים ותחת הקורה נידון כברמלית אמר ליה** [11]**פוק תני לברא אמר אביי מסתברא מילתיה דר' יוחנן תחת הקורה אבל בין לחיין אסור ורבא אמר** [12]**בין לחיים נמי מותר אמר רבא מנא אמינא לה** [13]**דכי אתא רב דימי א"ר יוחנן מקום שאין בו ד' על ד' מותר לבני רה"ר ולבני רה"י לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו ואביי התם בגבוה ג' אמר אביי מנא אמינא לה** [14]**דאמר רב חמא בר גוריא אמר רב תוך הפתח צריך לחי אחר להתירו וכי תימא דאית ביה ד' על ד' והאמר רב חנין** [15] **בר רבא אמר רב תוך הפתח אע"פ שאין בו ד' על ד' צריך לחי אחר להתירו ורבא** [16]**התם דפתוח לכרמלית אבל לרה"ר מאי שרי** [17]**יציבא בארעא וגיורא בשמי שמיא אין** [18]**מצא מין את מינו** [19]**וניעור א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרבא ואת לא תסברא דבין לחיין אסור והאמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מבוי שרצפו בלחיין פחות פחות מד' באנו למחלוקת רשב"ג ורבנן לרשב"ג דאמר אמרינן לבוד משתמש עד חודו הפנימי של לחי הפנימי לרבנן דאמרי לא אמרינן לבוד משתמש עד חודו הפנימי של חיצון אבל בין לחיין דכולי עלמא אסור ורבא התם נמי דפתוח לכרמלית אבל לרה"ר מאי שרי יציבא בארעא וגיורא בשמי שמיא אין מצא מין את מינו וניעור רב**

כזה

שאין בגובהן שלשה. ואם תאמר והא אמר בסוף[2] פרק היסן (סוכה ד' כב.) דכי יש בראשו טפח אמר חבוט ורמי אפילו ביתר מג' וקורה דרחבה טפח נימא נמי חבוט ורמי אפילו בגבוה מג' ובלאו הכי קשה אמאי לא שריא אפילו ביתר מג' כיון דקורה תוך עשרים וי"ל דהכא בעינן קורה על גבי מבוי וביתר מג' לא הוי היכר תדע דהא משוכה מבחוץ אפילו בפחות מג' לא אמרינן לבוד: **תוך הפתח צריך** לחי אחר להתירו. לא משום דנתשב כמבוי בפני עצמו לאין מבוי ניתר בלאי וקורה אלא אם כן אדרבו יתר על רחבו

ובתיס ותלירות פתומין לתוכו:

ורבא התם הוא דפתוח לברטלית.

ואם תאמר בפרק קמא דשבת (ד' ו.) גבי אחריס אומרים אסקופה משמשת שתי רשויות פתח פתוח בלפנים פתח נעול בלחוץ ופריך[3] מהא דאמר רב צריך לחי אחר להתירו ומשני הכא באסקופה מבוי עסקינן ואמאי לא משני התם דפתוחה לברמלית וההוא דאחריס בפתוח לרה"ר וי"ל דאי בפתוח לרה"ר היין דאין בו אדרבע[4] על אדרבע[4] הוי מקום פטור ואפילו פתח נעול נמי בלפנים ותדע דלאחיי נמי לוקמא בגובה אלשה דהוי מקום פטור כדאמרינן לעיל אלא משום דאם כן אפילו נעול נמי: **לרשב"ג** דאמר **לבוד משתמש עד חודו הפנימי.** זו אינו מדברי רבי יוחנן דהא רב אשי מפרשה בע"ח ואם תאמר אם כן מאי פריך לרבא הוא יפרש דפליגי ארבא בלחיים רחבים אדרבע[4] דרבא מודה לעיל בארבים אדרבע[4] דאסור ואפילו באין רחבים ד' פליגי ומשכחת פלוגתא דרשב"ג אומר לבוד והרי בין כולם יש ד' ואסור להשתמש כנגדו ולרבנן דאמרי לא אמרינן לבוד משתמש עד חודו החיצון של לחי החיצון וי"ל[5] כיון דכשאין כ"א ג' לחיים וכבל ל' משהו ושניהם לוקים בפחות מד' לא משכחת פלוגתייהו דרשב"ג ורבנן ולא משכחת פלוגתייהו אלא בשיש ד' הוה ליה לרבי יוחנן לפרושי במילתיה בהדיא מבוי שרצפו בלחיים בפחות מד' [6]כמשך ד' אע"ג דרב אשי מוקי לה במשך ד' אמות כיון שאמר ר' יוחנן מבוי שרצפו הוי כאילו פירש בהדיא ד' אמות דמשך מבוי ד' אמות:

ולרשב"ג

נב א ב מיי' פי"ז מהל' שבת הלכה כד טוש"ע א"ח סי' שסג סעיף [כא] כה:

נג ג ד מיי' שם הלכה יא סמג עשין דרבנן ו טוש"ע א"ח סי' שסה סעיף ד:

רבינו חננאל

משוכה או תלויה פחות מג' אין צריך קורה אחרת. ג' צריך קורה אחרת. רשב"ג אומר אם יש ביניהן ארבעה צריך קורה אחרת. ואמרינן מאי משוכה לאו משוכה חוץ למבוי ונתתה ע"ג יתידות כי האי גונא, דקתני דאם הקורה נתונה בפחות משלשה אין צריך קורה אחרת, ומוחר לטלטל(ו) במבוי. ומשני רבא לא, אידי ואידי בין משוכה בין תלויה מבפנים של מבוי היא, מיהו משוכה מרוח אחת, כגון שנתן קורה ע"ג המבוי ויוצאה מכותל זה ואינה נוגעת בכותל שכנגדה במבוי, פחות מג' טפחים כלבוד דמי וכאילו ע"ג שני הכתלים היא נתונה ואין צריך קורה אחרת וכו'. תלויה, כגון שוו הקורה תלויה באמצע מבוי ואינה נתונה לא בכותל זה ולא בכותל זה, אם בפחות מג' טפחים מיכן ומיכן אין צריך קורה אחרת, וקמ"ל דאמרינן לבוד מב' רוחות. רב אשי אמר משוכה והיא תלויה היכי דמי כגון שנעץ ב' יתדות עקומות. כגון עקומות של אגמון. שאין בגובהן שלשה ולא בעקמימותו שלשה, ותלה הקורה בחבל ביניהן והיא תלויה ומשוכה, כלומר רחוקה מב' כותלי המבוי. וקמ"ל דאמרינן גוד אסיק מתיצתה מן הקורה ולמעלה, ותוב אמרינן חבוט רמי ביתדות כדי להראות כאילו נחפשטה עקומות להשותן לקורה כדי שתהיה הקורה על שני הכתלים. וקי"ל כרבא דהא רב אשי דהוא בתרא מתרץ למתניתא דא כוותיה. כיון דאמר רבא בין הקורה ובין הלחיים מותר להשתמש, א"ל רב (אשי דהוא)[6] הונא בריה דרב יהושע ואת לא תסברא דבין לחיים אסור, והא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מבוי שרצפו בלחיים פחות פחות מד', פי' כותל של מבוי בכל משך פחות מד' טפחים מרוחב בעובי הכותל כשיעור טפח ונראה לחי, וכן מושך בענין הזה רוב אורכו של מבוי. וא"ר יוחנן בכה"ג באנו למחלוקת רשב"ג ורבנן, שחולקין (דהא) [בהא] דתניא היה קורה משוכה או תלויה פחות מג' א"צ קורה אחרת כו', עד כ"ש בין לחיים אסור. ושני (רבה) [רבא] במבוי שפתוח לכרמלית משום דמצא מין את מינו וניעור, אבל אם היה פתוח לרה"ר מותר.

---

6) נראה דטיקום הוא וכן ליתא בספרי ר"ח לעיל ח: שהעתיק הגמ' כאן. והתוס' כד"ו לא נתיח לזה בתש"ל שאילו גי' אחרת היתה לי בכאן.

עין משפט נר מצוה

גליון הש"ס

גמ' א"ל אזק תני לברא. שבת דף קו ע"ב ביצה דף יב ע"ב יומא דף מג ע"ב:

לעזי רש"י

אפש"ט [אפוש"ט]. תופפת.

מוסף רש"י

פוק תני לברא. דטעות הוא (מהדורין סב.). מקום שאין בו ד' על ד'. ריחב ישומד כין רה"ר לרה"י, יש לי היכר כגון גגות מן הארץ ג', ואילו היה ריחב ד' היה נקרא רשות לעצמו והוי כרמלית ואסור לכתף ולהלן, אבל עכשיו נקרא מקום פטור ומותר לכתף ולכתף לכתף עליו משאי שלהן (לקמן עז.). **ובלבד שלא יחליפו.** דרבנן הוא, דאילו מיזכא ליכא, דבעינן עקירה מרשות זו והנחה לרשות זו, והכא עקירה מרה"י נמורה והנחה למקום פטור, ועקירה ממקום פטור והנחה לרה"י נמורה (שם). **תוך הפתח.** אל מבוי דהיינו רחב הפסקופה (שבת פ.). **צריך לחי אחר להתירו.** שהלחי המתיר את המבוי שתמיה נגד הפסקופה חקוף עליה, וקסבר אסור להשתמש נגד הלחי אלא מחודו הפנימי ולפנים הוי היכר המחילה (שם). **מצא מין את מינו וניעור.** כלומר נתחזק ומתוקף מיסודו, ולשון ניעור כמים אשר ישור משנתו, כמו המיעור בגילה, וכל היכא דתנא אלא מין לת מינו וניעור הוינו פירושה, ויש שמפרשין וניעור נוער מתוקתו ראשונה ומתנק מחבירו ומתחזק, וא"כ נוער מיבמי ליה (עיין עג.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com